

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان مقاله :

تأثير بی عفتی بر عدم سلامت جامعه

تهیه و تنظیم :

پریسا رحیم پور

سطح 2

مدرسه علمیه الزهرا میاندوآب

چکیده :

این مقاله ضمن بیان معنا و مفهوم عفت و امنیت و نیز تبیین تأثیر پاکدامنی بر امنیت روانی فرد از دیدگاه روان‌شناسان غربی، به تشریح ارتباط اغتشاش حریم های جنسیتی و اختلال امنیت روانی فرد و جامعه و همچنین پیامدهای این مسئله می پردازد. از جمله پیامدهای منفی بی عفتی در جوامع، احساس بی‌هویتی، گرایش به نهلیسم و پوزیتویسم، اضطراب درونی، بلوغ زودرس نوجوانان، خشونت های جنسی، بالا رفتن میزان طلاق، غفلت از یاد خدا و نزول بلاهای آسمانی است. در مقابل، افزایش اطمینان مرد به زن، جلوگیری از انحراف مرد و افزایش محبت در کانون خانواده از پیامدهای مثبت پاکدامنی زن به شمار می‌روند.

کلید واژه ها :

بی عفتی ، بی بند و باری ، لذتیر ، سلامت ، جامعه

بی عفتی به معنای رفتاری وقیحانه یکی از ناهنجاری های بارز اجتماعی است که میتواند آسیب جدی به همه ی بخش های اجتماع وارد ساخته و آن را از حرکت به سوی اهداف و مقاصد عالی باز دارد از این رو خداوند در آیات مختلف به نقد رفتارهای وقیحانه می پردازد و بی عفتی را عامل بسیاری از آثار سوء میداند پیشینه ی بی عفتی در ایران ریشه های کهن باستانی دارد و صهیونیسم جهانی سالهاست که سعی در بر اندازی حجاب و رواج بی عفتی در جامعه ما را داشته درحالی که باید با آن مقابله کرد بنابراین حفظ حجاب و پوشش نه تنها از نظر دین اسلام بلکه از نظر ادیان مختلف و همچنین از منظر علوم انسانی و جامعه شناختی یک ضرورت اجتناب ناپذیر است و هیچ عقل سلیمی به خود اجازه نمی دهد که با پوشش های زننده و نامناسب و بی عفتی و برهنگی خود را به عنوان یک کالای ارزان در معرض دید افراد بی قید قرار دهد و نهایتا هدف از این مقاله این است که خلا ها و کاستی ها و سنت های جامعه امروزمان را با تمسک به قرآن مجید به دست آورده و برای چگونگی رسیدن به نقطه ای که از این کاستی ها و خلا ها خبری نباشد گام برداریم.

واژه «پاکدامنی» به معنای پاکی، عفت و عفاف است^۱ و کنایه از آدم نجیب و پارساست. در مفردات راغب واژه «عفت» این طور معنا شده است: «العفة حصول حالة للنفس تمتنع بها عن غلبة الشهوة»^۲: عفت یکی از حالاتی است برای نفس و جان آدمی که به وسیله آن از غلبه و تسلط شهوت جلوگیری می‌شود.

واژه «عفت» در احادیثی که از اهل بیت علیهم‌السلام به ما رسیده است، زیاد به چشم می‌خورد. از نگاه معصومان علیهم‌السلام عفت جنبه‌های گوناگونی دارد. آنها عفت را علاوه بر «فرج»، به عفت زبان، چشم، لب، اندیشه و فکر نیز تعمیم داده‌اند. از دیدگاه آنان، شخص عقیف کسی است که آثار عفت و پاکدامنی در اعضا و جوارح، رفتار و کردار و خلاصه در تمام شئون زندگی‌اش حکمفرما باشد^۳.

در اسلام برای حفظ عفت فردی و اجتماعی دستوراتی وارد شده است؛ از جمله: روزه گرفتن، زیاد قرآن خواندن، کار و فعالیت و به رو نخواستن؛ همچنین برای عقیفان اجر و پاداش فراوان وعده داده شده است تا به این ترتیب بتوانند بر امیال خویش غلبه نمایند: «اجر مجاهدی که در راه خدا شهید شده است از پاداش کسی که قدرت بر گناه داشته، اما پاکدامنی ورزیده، بیشتر نیست؛ زیرا پاکدامن نزدیک است که فرشته‌ای از فرشتگان الهی گردد»^۴.

تمامی این توصیه‌ها و سخت‌گیری‌ها برای این است که انسان بتواند با خاطری آسوده، به فعالیت‌های خود بپردازد و از مسیر کمال و قرب الهی باز نماند. حجاب، از اصول مهم در تحقق امنیت روانی و سلامت اجتماعی است که برای نهادینه کردن آن در جامعه باید فرهنگ سازی شود، برنامه ریزی درست و ترویج عفاف و حجاب و رعایت آن توسط عموم مردم، می‌تواند ضامن سلامت و امنیت اجتماعی در جامعه باشد، همچنین حجاب سبب گسترش امنیت روانی و ایجاد زمینه برای رشد معنوی زنان و مردان می‌شود.

ترویج عفاف و حجاب نه تنها باعث ایجاد امنیت اجتماعی فراگیر می‌شود بلکه راهکار مناسبی برای مبارزه با تهاجم فرهنگی، است، شناخت تاثیر حجاب و نقش آن در کاهش آسیب های اجتماعی می‌تواند مسیر حرکت جامعه را به سوی ترقی و تعامل هموار سازد، از علل اهمیت موضوع رعایت عفاف و حجاب در جامعه، امنیت زنان، حفظ خانواده، پرهیز از روابط نادرست، تکریم زن، ایجاد فرزند حلال و از هم نپاشیدن کانون خانواده است؛ گرایش به عفاف و حجاب، گرایشی فطری در میان زنان و مردان است و میزان و شکل آن رابطه مستقیمی با اخلاق، فرهنگ و ساختار اجتماعی جوامع دارد. بر این اساس می‌توان گفت که بد

^۱ (معین، 1379، ج 1، ص 669)

^۲ (راغب اصفهانی، [بی‌تا]، ج 2، ص 618)

^۳ (جمعی از دوشیزگان و بانوان، 1356، ص 142)

^۴ (نهج البلاغه، حکمت 474)

آگاهی از فوائد حجاب و مضرات نبود آن:

آگاهی از فواید عفاف و حجاب و مضرات بی حجابی و بی عفتی یکی دیگر از راههای معرفت به حجاب است. این آگاهی را می توان از طریق مختلف به دست آورد، گاهی با مطالعه ی کتابها و نشریاتی که در این زمینه ها نوشته شده و گاهی با عبرت گرفتن از حوادث زمان و تجربیاتی که دیگران داشته اند؛ چون به فرموده ی علی(ع) عبرت، موجب پاکدامنی می شود. امام صادق (ع) فرمود: اموال و دامن خود و همسرانتان را با خواندن سوره ی نور حفظ کنید؛ زیرا هر که روزی یک بار این سوره را قرائت کند (و به احکام و جزای بی عفتی آشنا شود) به فحشا کشیده نخواهد شد.

جهت آگاهی از مضرات بی عفتی و بی حجابی به قسمتی از حدیث معراج اشاره می کنیم تا عبرتی باشد برای ما انسانها: علی (ع) فرمود: همراه حضرت زهرا(ع) به حضور پیامبر (ص) رفتیم، دیدیم حضرت گریه می کند، عرض کردم: پدر و مادرم به فدایت! چرا گریه می کنی؟ حضرت فرمود: ای علی! در شب معراج زنانی رادر عذابهای گوناگون دیدم. از این رو گریه می کنم. از جمله: زنی را دیدم از مویش آویزان است، و مغز سرش از شدت گرما می جوشد. علتش را سؤال کردم. حضرت فرمود: به خاطر آن بود که در دنیا موی سرش را از نامحرمان نمی پوشانید.

تربیت فرزند در دامن پاک مادر و خانواده سالم:

در خانواده عفت و با حجابی مادر آن قدر اهمیت دارد که حتی دایه ی فرزند هم که مدت کوتاهی مواظبت از او را به عهده می گیرد او را شیر می دهد، باید فردی صالح و عفیف باشد. پیامبر اکرم(ص) سفارش فرمود: از شیر زنان بدکار و دیوانه برای فرزندان پرهیز کنید؛ زیرا شیر اثر خود را می گذارد.

امر به معروف و نهی از منکر:

یکی از عوامل اجتماعی مؤثر در امر حجاب، امر به معروف و نهی از منکر است. اگر بپذیریم که افراد جامعه، همانند اعضای یک بدن می باشند هنگامی که فردی دچار بیماری روحی، روانی و اخلاقی شود، بر عموم مردم لازم است که در جهت نجات وی تلاش کنند تا رنج و عذاب این بیماری، گریبانگیر دیگر اعضای جامعه نشود و عامل بیماری به آنها سرایت نکند. پیامبر اکرم(ص) فرمود: اگر شخصی در نهان، معصیتی مرتکب شود فقط به شخص او ضرر وارد می شود و اگر در ملاءعام گناهی را انجام دهد و دیگران او را نهی از منکر نکنند همه ی مردم زیان می بینند. و باز فرمودند: «چگونه بر شما می گذرد زمانی که زنان فاسد و

آلوده شوند و جواناتان به طرف فسق و فجور روی آوردند و این هنگامی است که شما امر به معروف و نهی از منکر را ترک کنید. سؤال شد: یا رسول الله! آیا چنین وضعی پیش خواهد آمد؟ حضرت فرمود: بلی؛ بلکه بدتر از آن هم خواهد شد و آن زمانی است که معروف را منکر و منکر را معروف می دانند.» اگر خانواده، این واحدهای کوچک اجتماع، از مفاسد اخلاقی اصلاح گردد، کلّ جامعه اصلاح خواهد شد و به تبع آن جامعه ای آرام و با امنیت خواهیم داشت.

حجاب حق خداوند است:

از آنجا که حکم الهی برای سعادت بشروضع می شود و خداوند متعال، رحمت را بر خویش واجب می داند و احکام الهی همان رحمت های خداوندی بر بندگان و یا مقدمه ای برای قرار گرفتن در دامن رحمت خدا هستند، پس حجاب حق خدا بر بندگان او می باشد البته نه به این معنا که در کنار حق بندگان، حقّی را هم برای خدا تصور کنیم که او خالق همه چیز است و نقصی ندارد تا با ادای حقّ او، کامل گردد. اما اینکه آیا می توان حقّ خدا را ادا کرد یا نه، در روایاتی با اشاره به انجام وظایف و اطاعت از امر الهی برای ادا شدن این حق اشاره شده است.

آیت الله جوادی آملی معتقد است که: (حجاب زن مربوط به خود او نیست تا گفته شود از حق خود صرف نظر کردم. حجاب زن مربوط به مرد نیست تا بگوید من راضی به بی حجابی هستم حجاب زن مربوط به خانواده نیست تا اعضای خانواده اعم از همسر، برادر، فرزند و... راضی به بی حجابی باشند، قرآن مجید راضی نخواهد بود زیرا زن و حیثیت او حق خدا است و خدازن را مظهر احساس و عاطفه آفرید نه مظهر بی عفتی و شهوترانی.» وقتی حقّ خداوند با حجاب اداء نشود یعنی بنده ی خدا که آرامش و امنیت جسمی و روحی و روانی در خانواده و اجتماع است اداء نمی شود.

غیرت و حجاب :

غیرت و تعصّب ناموسی یکی از عوامل اساسی عفت است. کسی که برای ناموس خود حرمت قایل است و نسبت به آن تعصب دارد، به خود اجازه نمی دهد که به ناموس دیگران خیانت کند. او می داند که اگر به ناموس دیگران نظر سوئی داشته باشد مطمئناً ناموس او نیز مورد سوء نظر دیگران قرار خواهد گرفت؛ بنابراین غیرتش به او اجازه ی بی عفتی نمی دهد. غیرت از جلوه های مردی و مردانگی و حسّ درونی

است که خداوند برای محافظت و نگهبانی از حریم خانواده و پاسداری از نسل در وجود مرد به ودیعت نهاده است که اگر رشد کند تمام جامعه را ناموس خود می داند و اجازه ی هتک حرمت به احدی را نمی دهد.

خلاصه «غیرت» یک حساسیت انسانی نسبت به پاکی و طهارت خود جامعه است و اگر این قدرت ضعیف شود نه تنها اگر همسرش مورد تجاوز، کام جویی و نگاه دیگران قرارگیرد ناراحت نمی شود بلکه لذت هم می برد. پوشش زن نباید از هجوم تبلیغاتی غرب متأثر باشد. پوشش زن اگر متأثر از هجوم تبلیغاتی غرب شد، خراب خواهد شد. مثلاً بیاییم باخودمان فکر کنیم که حجاب داشته باشیم، اما چادر نباشد. این فکر غلطی است. البته می توان محجبه بود و چادر هم نداشت؛ منتها همین جا هم بایستی آن مرز را پیدا کرد. بعضی ها هم از چادر که فرار می کنند هیچ، به آن حجاب واقعی بدون چادر هم رو نمی آورند، چون آن را هم غرب مورد تهاجم قرار می دهد. شما خیال کرده اید که اگر ما چادر را کنار گذاشتیم، فرضاً آن مقنعه ی کذایی و آن لباسهای «وَلْيَضْرِبَنَّ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ» و همانهایی که در قرآن هست، درست کردیم، دست از سر ما بر می دارند؟ نه آنها به این چیزها قانع نیستند آنها می خواهند همان فرهنگ منحوس خودشان عیناً اینجا عمل بشود مثل زمان شاه که عمل می شد. در آن زمان، زن اصلاً پوشش و حجابی نداشت. حتی در این جاها وقتی نوبت به این کارها می رسید، بی بند و باری خیلی بیشتر می شود؛ کما اینکه بی بند و باری در زمان شاه در تهران و بعضی از شهرهای دیگر ما از معمول شهرهای اروپا بیشتر بود! زن معمولی در اروپا، لباس و پوشش خودش را داشت؛ اما در اینجا آن طوری نبود. بنابراین حجاب یک ارزش است که نباید متأثر از فرهنگ بیگانه باشد.^{۱۳}

^{۱۳} (وحیدی، محمد، چاپ سوم، ج ۲، ۱۳۸۸)

نتیجه:

عقل حکم می کند که در تعارض بین حقوق فردی و اجتماعی و آزادی فرد و جامعه، حقوق جامعه مقدم شود. یعنی خواسته های جمع بر فرد مقدم است. از نظر نقل زنان مؤمن باید روسری های خود را به گردن و سینه ی خود اندازند تا از بر کات حجاب، خود و جامعه بهره مند شود، از جمله: امنیت روانی خود و جامعه، امنیت اقتصادی سیاسی و اخلاقی و فکری. وقتی افراد جامعه نسبت به مضرات بد حجابی که چند مورد آن طلاق و از هم گسیختگی جامعه، فساد اجتماعی و سقوط شخصیت زن می باشد آگاه باشد و همین طور با امر به معروف و نهی از منکر و داشتن غیرت مرد و زن نسبت به خانواده ی خود و تربیت فرزند در دامن مادری پاک و خانواده ای سالم می توان حجاب را برای داشتن جامعه آرام و منظم اجرایی کرد.

تا انسان از درون پاک و با تقوا نباشد نمیتواند در رفتار و اعمال خویشتمندار باشد. عفاف میتواند بزرگترین پشتیبان و نیروی محرکه باشد که به توسعه و پیشرفت شتاب دهد. علت اینکه دشمن در ترویج بی عفتی و بی بند و باری از هیچ فرصتی دریغ نمی ورزد این است که اگر جامع ه آلوده به بی عفتی گردد فساد و آلودگی فراوان شده و افراد به لالابالی گری و در نتیجه به بی تفاوتی کشیده خواهند شد و او میتواند بر فکر و فرهنگ و اقتصاد و سایر امور آن کشور مسلط شود. امروزه بشریت علی رغم دستیابی به تکنیک تمدن در پدیده شوم ابتذال و بی بند و باری سخت حیران و سشرگردان است که باعث دستیابی سردمداران استکبار جهانی به اهداف سیاسی و اقتصادی خود شده است. میتوان گفت که همه بی عفتی های موجود در دنیای امروز تحقیر کردن اصول عفاف و تقوا در امور جنسی است.

فهرست منابع :

1. قرآن کریم
2. نهج البلاغه
3. اصفهانی، راغب، مفردات راغب، مترجم سید غلام رضا خسروی حسینی، تهران، مرتضوی، [بی تا].
4. معین، محمد، فرهنگ فارسی، تهران، امیرکبیر، 1379.
5. اکبری، محمد، مروارید عفاف، قم، مؤسسه انتشاراتی ظفر چاپ سوم، 1383.
6. وحیدی، محمد، احکام خانواده، قم، نشر هاجر، چاپ سوم مجلد دو، 1388.
7. جمعی از دوشیزگان و بانوان، راه گریز از شوربختی، قم، الزهرا، 1356.
8. پریور، علی، نابسامانی‌های روانی و بیماری‌های حاصل از آن، تهران، آسیا، 1354.
9. محمدی نیا، اسدالله، بهشت جوانان، قم، سبط اکبر، 1379.
10. مشایخی، مهدی، پاسداران عفت، قم، شفق، 1352.
11. مطهری، مرتضی، اخلاق جنسی در اسلام و غرب، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به حوزه قم، [بی تا]
12. مظاهری، حسین، اخلاق در خانه، قم، اخلاق، 1374.
13. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، [بی جا]، دارالکتب اسلامی، [بی تا].